

Jordbiten

TEMA

Landsbygdsstöd

6

tillfällen
att lära
mer

**Nyheter och
förenklingar**

Stöd för
beredskap

Livskraftigt lantbruk för beredskap

SOM ALLTID INNEHÅLLER årets första nummer av Jordbiten artiklar inför årets SAM-ansökan. Förra året betalade vi ut drygt 1,8 miljarder kronor i jordbrukarstöd till länets lantbrukare. Det är en siffra vi är mycket stolta över, ska ni veta. Vårt mål är göra det som är vårt uppdrag för att stödja ett livskraftigt lantbruk och en stark svensk och regional livsmedelsproduktion.

Nu är det snart dags för årets ansökan. Som vanligt delar vi med oss av nyheter, förändringar och också en del tips. För precis som ni vill vi att det ska bli så rätt som möjligt i ansökningarna, så att ni ska få era pengar så smidigt som möjligt. Missa inte datumen för våra informationsträffar runt om i länet. Ni hittar dem på sista sidan.

Ingrid GuldbRAND
avdelningschef

BEREDSKAPSFRÅGAN ÄR MER aktuell i Sverige än på mycket länge. Överallt i samhället förbereder vi oss för att kunna klara och hantera krig och kris. Här har ni som lantbrukare och livsmedelsproducenter en central roll och ert arbete är otroligt viktigt för hela Sverige. Tillgången på livsmedel är nödvändig för den svenska beredskapen. Vikten av att ha en livskraftig livsmedelsproduktion går inte nog att betona.

Inom lantbruket finns också annan mycket viktig kunskap i händelse av kris och krig. För att bara nämna några exempel finns där en lokalkännedom som kan vara avgörande i vissa sammanhang, en maskinpark som vi sett komma till undsättning vid till exempel skogsbränder och vana att samarbeta och hjälpas åt.

FÖR ATT VETA vad som behövs och hur vi förbereder oss på bästa sätt pågår just nu många samarbeten mellan myndigheter, företag, föreningar och andra delar av samhället. I det här numret berättar vi om några av de träffar som ägt rum i vårt län den senaste tiden. Det är när vi möts och pratar det blir tydligt vad som finns på plats idag och vad vi behöver fortsätta jobba på och utveckla. Det är viktigt för att få hela bilden och förstå hur vi också kan bidra till varandras arbete och hjälpas åt.

En del av beredskapen rör också att rusta det egna företaget för eventuella händelser. Hur ska vi säkerställa tillgången på viktiga insatsvaror och personal. Detta kan du också läsa om längre fram i tidningen tillsammans med artiklar om bevattning, biogas och bioraffinering med mera.

Informationsskrift från Länsstyrelsen Västra Götaland

Utgivare: Länsstyrelsen Västra
Götaland, Landsbygdsavdelningen

Postadress: 403 40 Göteborg

Telefon: 010-224 40 00

Webbplats: lansstyrelsen.se/
vastragotaland

Ansvarig utgivare:

Ingrid GuldbRAND

Tryck: Taberg Media
Group, Taberg, 2025

Utgivningsplan 2025

Nr 1: 13 februari

Nr 2: 2 maj

Nr 3: 18 september

Nr 4: 4 december

Redaktion: Nina Goos, Erika

Kvarnlöf och Agneta Olsson

E-post: jordbitten.vastragotaland@lansstyrelsen.se

Du får den här tidningen eftersom du antingen sökt EU-stöd eller för att du har anmält intresse för att få aktuell information från landsbygdsavdelningen på Länsstyrelsen Västra Götaland. Vill du prenumerera på Jordbiten, avsluta din prenumeration, ändra till digital prenumeration eller meddela adressändring? Skicka e-post till jordbitten.vastragotaland@lansstyrelsen.se så ordnar vi det.

Länsstyrelsen skyddar dina personuppgifter. Mer information på lansstyrelsen.se/vastragotaland, sök på personuppgifter.

Omslagsfoto: Sara Ejvegård

Följ oss i sociala medier

Landsbygd Västra Götaland
Rikt odlingslandskap VG
Bredband i Västra Götaland

Eko i Västra Götaland
Matlänet

Länsstyrelsen
Västra Götaland

Medfinansieras av
Europeiska unionen

Dags för årets ansökan

Nu är det snart dags för ansökan om jordbrukarstöd för 2025. Här får du tips om vad du ska tänka på.

STÖDÅRET 2024 VAR det 10 369 som sökte stöd. Vi tog beslut om närmare 1,8 miljarder kronor till er lantbrukare i länet. Det är 99 procent av totalt ansökt belopp. Allt för att ni ska kunna fortsätta bedriva ett hållbart och konkurrenskraftigt jordbruk, som är så viktigt för en livskraftig livsmedelsproduktion.

UTÖVER ATT NI läser våra mer detaljerade artiklar i årets första

nummer av Jordbiten vill jag även ge några tips inför årets ansökan:

- Vi bjuder in till tre informations-träffar spridda i länet där du kan träffa oss och ställa frågor om handläggning, kontroll och rådgivning. Läs mer på sista sidan.
- Söker du *Stöd till unga jordbrukare*, kom ihåg att skicka in ägarbevis.
- Du har möjlighet att ändra i din SAM-ansökan, men tänk på att varje ändring behöver en manuell handläggningsåtgärd från vår sida.
- Uppdatera *Mina sidor* på Jordbruksverkets webbplats med e-postadress, så når vi dig snabbare med aktuell information.

- Följ oss på Facebooksidan *Landsbygd Västra Götaland*. Där finns det mycket bra information.
- Har du frågor kring din ansökan? Ring oss gärna på 0771-67 00 00. Det är flest samtal veckan innan ansökningstiden går ut, så vänta inte till sista minuten med att kontakta oss.

Pernilla Kronbäck

Enheten för jordbrukarstöd

Foto: Ida Edgren

Ändra din ansökan - men helst inte för ofta eller för sent

Det finns möjligheter att rätta till eller göra ändringar i din SAM-ansökan, det ger dig chansen att uppdatera flera uppgifter senare på året.

DEN GRÖDA DU har angett i SAM-ansökan den 16 juni 2025 är den så kallade huvudgrödan. Du behöver bara ändra grödkod om du sår in eller byter gröda innan dess.

Du behöver inte ändra gröda i din SAM-ansökan när du till exempel ska påbörja höstsådden.

VARJE INSKICKAD ÄNDRING efter den 16 juni innebär en manuell handläggningsåtgärd från en handläggare på Länsstyrelsen. Vi hanterar stora mängder med ändringar sent på året. Eftersom dessa är mycket tidskrävande kan det leda till längre handläggningstider. Vi vill därför

uppmåna er lantbrukare att försöka få er ansökan så rätt som möjligt, så tidigt som möjligt, helst innan den 16 juni.

Pernilla Kronbäck

Enheten för jordbrukarstöd

Grundvillkor – nyheter och förenklingar

Foto: Ida Edgren

Grundvillkoren förenklas 2025 genom att kravet på miljöytortas bort och det blir lättare att uppfylla grundvillkoren om växtföljd. Nya sociala grundvillkor införs för den som söker jordbrukarstöd och har anställda.

KRAVET PÅ MILJÖYTOR försvinner. Från och med i år behöver du inte längre ha miljöytort på din åkermark. Du behöver alltså inte ha en viss mängd träda eller obrukad fältkant. I stället finns en ny ersättning för blommande åker och fältkant. Ersättningen är frivillig att söka.

VILLKOREN FÖR VÄXTFÖLJD förändras. För dig som odlar majs eller färskpotatis blir det lättare att uppfylla kravet på att byta gröda på 33 procent av marken. Från och med 2025 räknas vallinsådd i majs och efterföljande gröda efter färskpotatis som byte av gröda även för 33 procentregeln. Vallinsådden ska du göra senast den 30 juni och vallen ska ligga kvar till den 1 mars året efter. Om du vill odla majs mer än tre år i rad behöver du ha vallinsådd varje år för att uppfylla grundvillkoret om växtföljd.

Eftersom grundvillkoret om växtföljd infördes 2023 är 2026 första året som du riskerar avdrag för att ha odlat samma gröda i mer än tre år. Från och med 2026 ska du kunna uppfylla grundvillkoret om växtföljd genom att odla minst tre olika grödor. Det innebär att du får fler valmöjligheter för hur du uppfyller grundvillkoret om växtföljd. Mer information om vad som gäller från 2026 kommer senare under året.

UNDANTAG FRÅN GRUNDEVILLKOREN införs för mindre arealer. Du som har högst tio hektar jordbruksmark i din SAM-ansökan ska inte längre få avdrag på dina jordbrukarstöd på grund av överträdelser av grundvillkoren. Undantaget gäller inte de sociala grundvillkoren, som införs 2025. Du ska fortfarande redovisa all din jordbruksmark. Du får inte ta bort mark ur din ansökan för

att undvika avdrag. Du får inte heller dela upp din ansökan för att komma under tio hektar.

SOCIALA GRUNDEVILLKOR INFÖRS under 2025. De gäller dig som söker jordbrukarstöd och har anställda. Om du följer svensk lagstiftning om arbetsrätt och arbetsmiljö så uppfyller du de sociala grundvillkoren. De sociala grundvillkoren ska inte innebära några nya kontroller. Arbetsmiljöverket följer upp detta genom sitt tillsynsarbete. Om du inte följer gällande lagstiftning för arbetsmiljö och arbetsvillkor riskerar du avdrag på dina jordbrukarstöd.

PÅ JORDBRUKSVERKETS WEBBPLATS kan du läsa om förändringar som gäller grundvillkorselement och grundvillkoret om marktäckning. Dessa förändringar påverkar inte Västra Götaland 2025.

Rebecka Kolmodin Edvinsson
Enheten för jordbrukarstöd

Förändringar i stöden

I år är det inte så många ändringar i stöden. De två stora nyheterna är den nya ersättningen *Blommande åker och fältkant*, samt att ersättningen *Precisionsjordbruk – planering*, utökas till hela landet. Du kan läsa mer om ersättningen *Blommande åker och fältkant* på sidan 7.

HÄR KAN DU läsa mer detaljer om de förändringar som blir i de olika ersättningarna. Mer information om ersättningarna och ersättningsbe-
lopp kan du läsa om på Jordbruks-
verkets webbplats.

FÖR STÖDÅR 2025 utökas möjlig-
heten att söka ersättning för *Pre-
cisionsjordbruk – planering* till hela
landet. Detta innebär att det från
i år inte bara är de som har mark i
nitratkänsligt område som kan söka.

Ersättningens syfte är att bidra
till att anpassa gödslingen till grö-
dans behov och undvika att det blir
outnyttjad växtnäring kvar i marken.
Syftet är även att minska risken för
att växtskyddsmedel sprids i vatten-
miljön genom dräneringsbrunnar
som finns på fälten.

För att vara berättigad till ersätt-
ningen finns några krav som du
måste uppfylla.

- Du ska upprätta en växtodlings-
plan för det aktuella stödåret.
- Du ska göra en växtnärbalans
baserad på uppgifter från en tolv-
månadersperiod under något av de
tre senaste åren.
- Alla skiften du söker ersättningen
för ska markkarteras. Markkarte-
ringen får inte vara äldre än tio år.
- Om du använder flytgödsel ska du
göra minst en analys per år.
- Om du har dräneringsbrunnar
med ytvattenintag på dina skiften
som du söker ersättningen för ska
du anlägga en bevuxen zon kring
brunnarna. Detta ska du göra i
samband med att du etablerar
huvudgrödan.

REGELVERKET FÖR ersättningarna
för *Kolinlagring* och *minskat kväve-
läckage* är också några ändringar
gjorda, som börjar gälla från 2025.

Fånggröda och mellangröda ska
huvudsakligen växa under perio-
den mellan två huvudgrödor. Enligt
regelverket som gäller från 2025 är
det inte tillåtet att få ersättning för
fång- eller mellangröda om jordgub-
bar är huvudgrödan på marken det
året du ansöker om stöd.

En annan nyhet är att det nu är
tillåtet att så en vall som ny huvud-
gröda året efter fång- eller mellan-
grödan. Kom ihåg att vallen då måste
vara nysådd. Det är inte tillåtet att
låta fång- eller mellangrödan övergå
i huvudgröda.

Anna Johansson
Myriam Coulombe

Enheten för jordbrukarstöd

Vårbearbetning

- en ettårig ersättning för att minska kväveläckage

Genom att låta marken vara bevuxen över vintern och i stället bearbeta jorden efter årsskiftet så minskar kväveläckaget ut i sjöar och vattendrag. Det bidrar till att övergödningen minskar i kust- och havsvatten.

VAD BEHÖVER DU tänka på?

- Vid insådd av fånggröda som vitsenap, oljerättika eller rättika samt inför sådd av mellangröda får du endast göra en grund jordbearbetning.
- Avvakta med att sprida växtskyddsmedel som avdödar växtlighet till efter den 1 januari.
- Bearbeta jorden tidigast den 1 januari.
- Efter skörd av huvudgrödan behöver du vänta med gödsling till mars nästkommande år.
- Nästkommande år ska du ta marken i produktion genom att du jordbearbetar och sår in en ny huvudgröda.

VILL DU BIDRA till att minska kväveläckaget från dina åkermarker som finns i nitratkänsligt område? Kan du också tänka dig att avstå från att jordbearbeta efter skörd av en huvudgröda, efter en vall eller efter en bevuxen träda tills nästkommande år? Då kan du söka ersättning för vårbearbetning. Det går att söka ersättning för fång- eller mellangröda på samma skifte som du söker vårbearbetning. Dessa grödor är också åtgärder för kolinlagring och minskat kväveläckage.

Är du osäker på vad som gäller? Du är alltid välkommen att höra av dig till Länsstyrelsen eller Jordbruksverket, så hjälper vi dig.

Catrin Hulebäck

Enheten för jordbrukarstöd

Foto: Emma-Klara Torhem

Tips från kontrollanten

- Året efter du söker ersättning för vårbearbetning ska du så en ny huvudgröda.
- Marken ska jordbearbetas och tas i produktion. Att så in exempelvis en blommande träda eller stödså en befintlig vall är inte godkänt.
- Du ska inte söka vårbearbetning på skiften där du odlar grödor som potatis, rotfrukter och grönsaker.
- Skörd av dessa grödor betraktas som motsvarande jordbearbetning.
- Att göra åtgärder på marken såsom täckdikning är inte godkänt på ett skifte där du söker vårbearbetning.
- Marken ska vara bevuxen över hela skiftet till den 1 januari. Trampskador i samband med bete kan ses som jordbearbetning.

2025-04-10
Ansökan Inskickad

Årets gröda
etablerad

2025-10-31
Aktivitetskrav
uppfyllt

2026-01-01
Du får tidigast
avdöda växtlighet
eller bearbeta jorden

2026-03-01
Du får tidigast
sprida gödsel efter
huvudgröda

2026-06-30
En ny huvudgröda
ska vara sådd

Rödkläöver gynnar långtungade humlor.
Foto: Christina Åkerman

Blommande åker och fältkant

Nu finns en ny ersättning för dig som vill gynna pollinerare, fåglar och vilt i ditt grannskap. En ökad variation i landskapet bidrar till en ökad biologisk mångfald. Detta är en åtgärd bland många du kan få rådgivning om i Greppa Näringen.

MILJÖYTORNA FÖRSVINNEN MEN man vill fortsätta att gynna insekter, fåglar och däggdjur i åkerlandskapet. Därför tillkom ersättningen som ska skapa nya livsmiljöer, födosökmiljöer och spridningsmöjligheter för alla djur, genom att öka variationen i landskapet. Mer blommande ytor bidrar på många olika sätt, exempelvis genom att locka pollinerarna till din odling av åkerböner.

För att få ersättning ska du så en blandning av minst tre godkända pollen- och nektarrika örter på åkermark. En lista över godkända örter hittar du på Jordbruksverkets webbplats. Du kan inte få ersättning om marken är klassad som permanent gröda eller permanent gräs-

mark. Permanent gräsmark är mark där du odlat vall utan åtagande eller haft bevuxen träda, som inte varit miljöyta, i fem år.

DU SKA TA marken ur produktion från den 1 januari till den 10 oktober. Under den tiden får du inte föra bort något växtmaterial, och inte heller använda några växtskyddsmedel på marken. Örterna ska vara etablerade senast den 15 juli. Efter sådden får du inte jordbearbeta förrän du får ta marken i produktion igen. Du ska sköta skiftet så att de tre olika örterna dominerar och förekommer i blandning över hela skiftet. Alla ska blomma innan den 10 oktober. Du får putsa växligheten, men inte under

april-juni för att skydda fåglar och andra djur som uppehåller sig där.

DU VÄLJER SJÄLV hur stora dina blommande skiften ska vara, men ett skifte, eller fältkant, måste vara minst 0,1 hektar. Däremot finns inga begränsningar på hur bred den ska vara. Om du väljer att ha ett flerårigt skifte med blommande åker eller fältkant måste du varje år se till att du uppfyller villkoren. Det vill säga att skiftet domineras av minst tre örter som är godkända för ersättningen. Du kan därför behöva göra en stödsådd.

Ersättningen för 2025 beräknas bli 235 euro per hektar åkermark i kompensationsstödsområdet och 361 euro per hektar åkermark i övriga delar av länet.

Christina Åkerman
Enheten för landsbygdsutveckling

Energi, växtnäring och protein i hållbart kretslopp

För att säkra livsmedelsproduktionen i Sverige skulle vi kunna göra en topplista över insatsmedel eller viktiga resurser. En innovation som är en del av pusslet kan vara bioraffinering, i första hand för att ta vara på relativt lättodlad vall.

TEORETISKT SÅ ÄR potentialen enorm, men praktisk tillämpning är fortfarande en bit bort. Under 2023 och 2024 har Sotenäs kommun, i samverkan med Klevs gård utanför Bovallstrand, drivit ett projekt för att komma närmare en fullskalig anläggning i drift.

I det här resonemanget är energi den mest kritiska utmaningen för att nå hållbarhet. Växtnäring skulle i alla fall jag sätta som en ganska klar nummer två. För mjölkkor och enkelmagade djur ligger tillgången på inhemskt, prisvärt och bra proteinfoder

Foto: Lina Morin

högt på den här listan, så vi kan väl tilldela den plats nummer tre. Därför är det fint att utvecklingen av bioraffinering än så länge har fokuserat på hur det går att omvandla vallgrödor till just dessa insatsmedel.

ATT ODLA GRÄS är bra för växtföljden och det går bra att odla gräs i stora delar av Sverige. Problemet med gräs är att vi inte kan använda det till så mycket annat än att mata gräsätare med. Om inte alla lantbrukare vill hålla gräsätande djur så finns det inte ekonomi i att odla så mycket gräs som vi kanske vill. Ekonomin i biogasproduktionen är lite för dålig, och ofta är energi- och proteinnivåerna i grovfodret svåra att få optimala. Men om vi kan skörda gräs och klöver och stoppa in det i en industriell process, då kan vi använda biomassan på ett helt annat sätt.

GENOM ATT PRESSA grönmassan i en skruv, eller ännu hellre i en så kallad juicer, delas gräset upp i en pressjuice och en presskaka. Det mesta av proteinet hamnar i den flytande fraktionen och fibrer i den fasta. I den flytande fraktionen kan vattnet torkas eller filtreras bort för att få fram en ganska ren proteinfraktion med tillräckligt bra sammansättning för att vi ska kunna äta den själva. Än så länge har proteinpulvret dock använts till foder.

För den första fasta fraktionen finns många användningsområden. Foder till sinkor ligger kanske närmast

till hands på en gårdsanläggning, men har du kor så kan de ju äta gräset utan en omständlig process. I Danmark går fibrerna till förpackningar, papper och till och med byggmaterial. En viss del skräp kan alltid rötas till biogas, så att vi får energi som en del av resultatet. Rötresten blir dessutom ett utmärkt, flytande kvävegödselmedel som sluter kretsloppet.

I SOTENÄS HAR projektet fokuserat på att undersöka förutsättningarna och skissa på en konkret projektering för anläggningen och praktisk drift. Som vanligt tillstöter det alltid faktorer och inget är byggt eller testat än.

En biogasanläggning är en förutsättning för att kunna bygga upp ett lönsamt bioraffinaderi, de andra fraktionerna och materialen är mer som kompletterande delar för att öka utbytet. En viktig skillnad jämfört med Danmark, där mycket av utvecklingen har kommit längre än här hemma, är att där finns en utbyggd infrastruktur för biogas. I Sverige går det inte att koppla in sig på ett distributionsnät. Här är det egna investeringar eller lastbilstransporter som gäller.

Grönmassan behöver också ha en ganska hög proteinhalt för att det ska bli ett bra utbyte av proteinframställningen. Det är stora volymer som ska processas, därmed blir logistik och transporter utmanande.

EKONOMIN ÄR DEN svaga länken, som så ofta i nya kretslopps lösningar. Det är stora investeringar, ny teknik, mycket logistik och flera fraktioner kräver mer utveckling för att kunna användas.

Helt avgörande för att ekonomin ska gå ihop är att alla restströmmar tas till vara och hittar sin marknad. Det drar med sig en del förädling och behov av fler involverade aktörer. Just i Sotenäs kommun rötar biogasanläggningen idag rester från fiskeindustrin. Det finns också långtgående planer på landbaserad fiskodling, så nästa steg där är att se om proteinfraktionen går att använda till fiskfoder.

Det lokala sammanhanget avgör vilken väg utvecklingen måste ta. Om vi inte kan utnyttja alla restströmmar så håller vare sig ekonomin eller kretsloppet.

EN TYDLIG SLUTSATS är i alla fall att det finns potential och praktiska möjligheter. Det som krävs är ett ekonomiskt stöd för investeringar, mer förankring och mer kunskap. Bioraffinaderier är säkert en del av hållbara lösningar, även om en stor del av utvecklingen och ännu mer av implementeringen är kvar.

Lina Morin

Enheten för landsbygdsutveckling

Projektledare Lovisa Filipsson, Hushållningssällskapet Jönköping, samt Emil, Carin och Kjell-Åke Karlsson, Fröstorps gård, välkomnar deltagarna.
Foto: Hanna Nyberg

Nätverkande för ökad robusthet vid samhällsstörning

Hur kan Sveriges beredskap i livsmedelsproduktionen stärkas? Hur har gårdar redan idag minskat sin sårbarhet och byggt robustare företag genom innovativa lösningar? Det är huvudtemat på Hushållningssällskapets serie av gårdsbesök som genomfördes under november och december.

DEN 21 NOVEMBER samlades lantbrukare, tjänstepersoner och politiker på Fröstorps gård i Ljung söder om Herrljunga. Det lokala rådgivningsföretaget Rådgivarna i Sjuhärad och Hushållningssällskapet Jönköping hade tillsammans med gården bjudit in till en inspirerande dag med tema robusthet och beredskap. Studiebesöket var ett av sex gårdsbesök runt om i landet som hölls i Hushållningssällskapets projekt *Ökad robusthet i primärproduktion* under vintern.

Målet för projektet är att skapa ett sammanhang där lantbrukare, beslutsfattare och tjänstepersoner kan mötas, utbyta erfarenheter och diskutera vilka insatser som är mest effektiva för att öka sin beredskap

och vilka stöd som utifrån det kan underlätta nödvändiga investeringar.

FRÖSTORPS GÅRD HAR gjort flera satsningar som gör det livsmedelsproducerande företaget mer robust mot olika typer av samhällsstörningar. Gödselseparering och täckdikning är åtgärder som sparar diesel och gör verksamheten mer hållbar. Det senaste projektet sticker ut lite mer. Den 38 miljoner kronor stora investeringen i en biogasanläggning rötar djurens gödsel i en rötchamber. Den producerar metangas som omvandlas till elenergi via två stora gasgeneratorer.

Fröstorps biogasanläggning har en rötchamber där gödsel packas och värms upp till 37 grader. Vär-

men ger en bra miljö till de bakterier som bryter ner, det vill säga rötar, gödseln. Under rötningen bildas biogaser, framför allt metangas. Två gasmotorer omvandlar sedan metangasen till el.

MED 600 MJÖLKKOR och 12 robotar som sköter mjölkningen samt flertalet elektriska maskiner, går det åt en hel del elström. Trots detta är gården nu självförsörjande på el och säljer dessutom överskottet. Rötningen gör dessutom växtnäringen mer tillgänglig för grödan, vilket minskar behovet av inköpt handelsgödsel. De beräknar att det årliga minskade utsläppet inklusive minskat metanutsläpp från gödseln motsvarar 2 300 ton koldioxidekvivalenter.

För en investering av denna magnitud krävs innovation och mod av företagsledarna. Emil Karlsson, lantmästare, har själv projekterat helheten i anläggningen. Tillsammans med nätägare, det tyska företag som le-

vererat biogasanläggningen och den lokala elektrikern, har de skapat ett system som gör gården oberoende av det ordinarie elnätet. En prioritering från början har varit att anläggningen skulle fortsätta generera el även vid ett avbrott på elnätet, att anläggningen har så kallad ö-drift.

Ö-drift innebär att anläggningen kan kopplas från elnätet och ändå fungera, något som är en ovanlig funktion i dagsläget. Normalt sett är en elanläggning beroende av att mata ut den producerade elen på elnätet och behöver därför slås av vid strömavbrott av säkerhetsskäl. Målet på Fröstorps gård är att fortsätta leverera mjölk varje timme, varje dygn, även vid svåra störningar och oväntade händelser.

EFTER EN FÖRMIDDAG med inspiration av satsningarna på Fröstorps gård genomfördes en workshop under eftermiddagen. Lantbrukare, tjänstepersoner och politiker diskuterade omvärldsfrågor och riskhantering, vilka hinder och möjligheter som finns i fråga om självförsörjning och brist på insatsvaror.

Flera viktiga insikter lyftes fram:

- Vikten av lönsamhet för att möjliggöra investeringar i gårdens beredskap.
- För att lantbruket ska kunna bidra till ett robustare samhälle krävs dialog mellan parterna och stöd från samhället.
- Kartläggning av gårdens egna förutsättningar och beroendet av bland annat insatsvaror och import behöver prioriteras.
- Säkrad tillgång till reservdelar, kompetent arbetskraft och stabil internetuppkoppling.

Projektledaren Lovisa Filipsson sammanfattar dagen så här:

– Möten som det på Fröstorp är avgörande om Sverige ska förbättra sin beredskap. För att ta nästa steg behöver vi skapa en bättre förståelse mellan lantbrukare, tjänstepersoner och politiker. Kunskapsspridning, både inom det egna lantbruket och i samhället i stort, är helt central för att bygga en starkare och mer hållbar livsmedelskedja.

Hanna Nyberg
Rådgivarna Sjuhärad

Växande marknad för biogas i Sverige

Biogas är en förnybar energikälla med hög miljöprestanda, som kan spela en viktig roll i omställningen till en cirkulär och biobaserad ekonomi. Idag uppgraderas 68 procent av den svenskproducerade biogasen. I denna artikel tittar vi lite närmare på uppgraderingen.

DE SENASTE ÅREN har produktionen av biogas i Västra Götaland ökat, bland annat för att nya gårdsanläggningar är etablerade. Framåt väntas produktionen öka ytterligare i Västra Götaland, då flera större samröttningsanläggningar driftsätts och marknaden växer.

Den allra största andelen av biogasen som producerades i Sverige 2023 blev uppgraderad i syfte att användas som fordonsgas eller för att ersätta naturgas i industriella processer. Sådan uppgradering innebär att koldioxid och andra föroreningar avskiljs från biogasen, som efter processen består av cirka 97 procent metan. Uppgraderad gas kallas även biometan och går att använda som fordonsbränsle eller injiceras på gasnätet. Om gasen renas ytterligare och under tryck kyls ner i en förvätskningsanläggning bildas flytande biogas. När biogasen övergår i flytande form minskar volymen med 600 gånger, vilket gör transporter på väg och användning i tunga transporter mer kostnadseffektivt.

ANVÄNDNINGEN AV FLYTANDE

biogas har ökat i Sverige de senaste åren och marknaden växer. År 2023 fanns fem anläggningar i landet som tillsammans producerade 180 gigawattimmar flytande biogas. Flytande biogas går att använda på samma sätt som flytande naturgas i exempelvis industri, sjöfart och i

Foto: Sabine Täuber

tunga transporter, som till exempel lastbilar och bussar. Fler anläggningar är på gång i landet för att möta det ökande behovet. Exempelvis har St1 uppfört en uppgraderings- och förvätskningsanläggning vid So-backens Miljöcenter i Borås. Gasum uppför för närvarande en motsvarande anläggning i Götene. Båda dessa investeringar har fått stöd från Klimatklivet. Idag finns även teknik för småskalig uppgradering och förvätskning av biogas på gårdsnivå.

UNDER HÖSTEN GODKÄNDE

EU-kommissionen åter Sveriges skattereduktion för biogas som används som drivmedel eller för uppvärmning. Beslutet är viktigt för etableringen av flytande biogas som drivmedel inom tunga transporter. Biogas som drivmedel bidrar till minskade koldioxidutsläpp, sluter lokala kretslopp, stärker landets försörjningsberedskap samt sänker nivåerna av kväveoxider och skadliga partiklar i luften. Detta ger positiva effekter sett till både människors hälsa och miljön.

Tobias Bernhardsson
Miljöavdelningen

Du kan söka klimatinvesteringsstöd till biogasproduktion samt uppgraderings- och förvätskningsanläggningar via Klimatklivet. Nästa ordinarie ansökningsomgång öppnas under hösten 2025.

Läs mer på www.naturvardsverket.se/klimatklivet

Svenskt mineralgödsel

Dagens växtodling är beroende av importerad mineralgödsel. Det finns en del initiativ för att få till svensk produktion.

DE TRE STORA växtnäringssämna är kväve, fosfor och kalium, varav kväve är det som tillförs mest via mineralgödsel idag. Kväve finns i luften, men för att göra det växttillgängligt krävs energi. Det finns flera olika initiativ, där planen är att fixera kväve med fossilfri el. Det som just nu stoppar upp processen är främst kötid för tillgång till elnätet och en risk för ökat elpris i norr på grund av andra industrisatsningar.

FOSFOR ÄR EN ändlig resurs. Här är en möjlighet att få fram det ur gruvmalm. Det innebär att i så fall ta tillvara restavfall från svenska

gruvor. Det är LKAB som står bakom och de har i dagarna lämnat in miljötillståndsansökan. Går planen i lås kommer produktionen att vara uppemot fyra gånger så stor som det svenska behovet.

NÄR DET GÄLLER kalium kommer produktionen i gång i Örnsköldsvik hos Cinis Fertilizer under 2024. De använder natriumsulfat från industriavfall som en av råvarorna.

Kajsa Lycke

Enheten för landsbygdsutveckling

Stöd för beredskap

Vill du bättra på din beredskap? Med start i år kan du både få rådgivning och söka investeringsstöd för bättre beredskap.

SKULLE DET BLI krig är vi beroende av att landets lantbrukare, trädgårdsodlare och fiskare kan fortsätta producera mat. Som företagare är du i många fall beroende av olika saker för att kunna hålla igång produktionen.

Hur stödet kommer att vara utformat är inte klart ännu, men utifrån en kartläggning kan det handla om satsningar för att minska beroendet av energiförsörjning samt öka självförsörjningsgraden eller lagringskapaciteten.

– Vad du får stöd för behöver bedömas utifrån hur åtgärderna

bidrar till att öka det enskilda företagets beredskap och förmåga att producera, säger Kristina Nigell på Jordbruksverket.

UNDER ÅRET KOMMER även rådgivning för ökad beredskap. Rådgivningen blir en grund för att fundera över vad just ditt företag behöver.

Jordbruksverket publicerar information löpande på sin webbplats. Sök på investeringsstöd för robust primärproduktion.

Kajsa Lycke

Enheten för landsbygdsutveckling

Om krisen eller kriget kommer till Sveriges lantbruksföretagare

En sampublication mellan Statens veterinärmedicinska anstalt, Sveriges lantbruksuniversitet, Lantbrukarnas riksförbund, Länsstyrelsen Gotlands län, Länsstyrelsen Norrbotten, Gärd & Djurhälsan, Hushållningsällskapet, Skånesemin, Växa, Svensk Fågel och Svenska Ägg.

Ny broschyr för lantbrukare

Nu finns det en ny broschyr, *Om kriget eller krisen kommer – till Sveriges lantbruksföretagare*. I broschyren finns tips på vad som kan vara bra att fundera över för att få ett mer robust företag. Underlaget kan vara bra om du funderar på att söka investeringsstöd. Det kan även användas om du ska teckna avtal med till exempel kommun eller myndigheter.

Broschyren är en samproduktion mellan flera länsstyrelser, myndigheter, organisationer och företag inom lantbruksbranschen.

Du kan ladda ner broschyren *Om krisen eller kriget kommer - till Sveriges lantbruksföretagare* från Statens veterinärmedicinska anstalts webbplats.

Personalens betydelse - är ditt företag rustat?

Bristen på kvalificerad personal inom lantbruket bedöms som en stor riskfaktor vid en kris- eller krigssituation. Bristen på insatsvaror och arbetskraft kommer sannolikt öka. Hur ska vi som samhälle, och du som lantbrukare, säkerställa personal till ditt företag och inhemska livsmedel till befolkningen?

IDAG BEDÖMS KUNSKAPEN om djurhållning och livsmedelsproduktion vara kraftigt begränsad bland Sveriges befolkning i allmänhet. En betydande del av personalen som arbetar inom det svenska jordbruket kommer idag från andra länder i vår närhet. I en krigsnära situation kommer en del av dem troligtvis att återvända till sina hemländer. I en sådan situation kommer lantbruket att stå utan personal och med ett stort behov av kvalificerad arbetskraft. Hur ska vi göra för att täcka ett sådant behov?

Lantbruksföretagen kommer initialt att ställas inför stora utmaningar när arbetskraft med rätt eller tillräcklig kompetens inte längre finns att tillgå inom landet. Det är viktigt att du som lantbrukare tänkt igenom detta innan en sådan situation uppstår. Har du en plan B?

UNDER INTENSIVA PERIODER som sådd och skörd, kan det vara extra betydelsefullt och nödvändigt med fler händer. Arbetsuppgifter som manuell utfodring, utgödsling och mjölkning är exempel som kräver personal oberoende av säsong. Ny personal som har liten eller ingen erfarenhet av lantbruk ställer höga krav på arbetsgivaren. Det är fortsatt viktigt att hålla en bra arbetsmiljö och arbetarskydd för personalen, oberoende av arbetsuppgift. Kraven på djurskydds- och smittskyddsperspektiv är också mycket viktiga att tänka på.

Fastställda och nedskrivna rutiner blir nyckelfaktorer. För att förhindra

eller begränsa smittspridning på eller mellan gårdar är det viktigt att personalen vet vad och hur de ska göra. Det kommer med andra ord behöva ställas större krav på goda rutiner för att få verksamheten att fungera. Exempelvis är något så enkelt som handtvätt och handdesinfektion, samt att byta skor och skyddskläder mycket viktigt. Det är också viktigt med sektionering av djur för att undvika smitta mellan olika grupper på samma gård.

HUR DU SOM företagare ska rusta dig är inte helt lätt att säga. Det vi vet är att du ökar chanserna att lyckas om du är förberedd och har en plan.

Planen kommer att vara olika på olika företag, men det kan vara givande att utbyta idéer med varandra. Det är bra att veta hur dina grannar tänker och hur ni kan hjälpa varandra genom svåra situationer. Tänk på att alla behöver mat. Ditt jobb är otroligt viktigt. Tillsammans är vi starkare.

Ulf Lövdahl

Enheten för veterinär och djurskydd

Amanda Jemsund

Enheten för landsbygdsutveckling

Lyssna gärna på Landsbygds-
podden och avsnittet
*Krisberedskap för lantbrukaren
börjar i mataffären.*

Foto: Sara Ejvegård

Ta chansen att utveckla dig som företagsledare

I Länsstyrelsens projekt *Ökad konkurrenskraft* har vi efter samråd med externa parter gjort en upphandling av flera olika kurser inom företagsledning. Fredagen den 6 december passade vi på att besöka Skara för dag två i utbildningen *Ledarskap – arbetsgivarrollen* som Ludvig & Co genomför.

I KURSEN DELTOG ett femton-tal lantbruksföretagare med stort engagemang. Det rådde en öppen stämning och många delade erfarenheter. Det var företagare inom flera olika produktionsgrenar, bland annat mjölkföretag, växtodling och grisproduktion.

Kursen tar upp följande ämnen: självledarskap, ledarskapskompetenser, att leda människor i olika situationer, arbetsrättsliga frågor, organisation och ansvarsfördelning samt stora mängder erfarenhetsutbyte.

CAROLINE GÖRANSSON ÄR en av två kursledare. Hon är specialrådgivare på Ludvig & Co, med stor erfarenhet av företagande och företagsledning. Jag passade på att fråga vilka hon ser som de viktigaste råden kring ledarskap och arbetsgivarrollen:

– Att du som företagare verkligen tar den arbetsuppgiften på allvar, att leda. Att kontinuerligt lära dig saker och att utvecklas inom området. Du måste vilja vara ledare och det ingår i din arbetsbeskrivning som företagare med anställd personal. Det är lika viktigt att lyckas i din ledarroll som att lyckas i din produktion.

EN AV DELTAGARNA var Johan Larm, på ST Lantbruk AB. De har mjölkpro-

Lisa Gunnarsson och Emma Vidarsson uppskattar kursen i *Ledarskap – arbetsgivarrollen*. Foto: Karin Lundqvist Öst

duktion och fem anställda.

– Det var ett bra tillfälle att få utveckla mitt ledarskap och att få ta del av andras erfarenheter. Gruppdiskussionerna har varit väldigt givande, säger Johan.

”Det är lika viktigt att lyckas i din ledarroll som att lyckas i din produktion.”

EMMA VIDARSSON PÅ Grannsjams Lantbruk AB var också med på kursen. De har också mjölkproduktion och har fyra anställda. Hon

instämmer i att det varit en bra kurs och utvecklar sina tankar.

– I dagens större lantbruk blir ju företagsledarrollen allt viktigare. Att bygga en företagsstruktur och en organisation som mer liknar andra branscher och som gör företaget mindre sårbart är viktigt. Jag tror att med mer input till företaget genom till exempel externa styrelseposter, företagsrådgivare och liknande så kan effektivitet och lönsamhet lyfta ytterligare. Att byta erfarenheter med andra företagare ger en möjlighet att plocka guldkornen hos andra företag och ta med hem att använda i sitt eget företagande. Jag kan verkligen rekommendera kursen, det är ett bra upplägg, bra föreläsare och intressant innehåll, avslutar Emma.

Karin Lundqvist Öst
Enheten för landsbygdsutveckling

Foto: Amanda Jemsund

Att bevattna eller inte – det är frågan

Bevattning av grödor på större arealer kan vara en god idé om du vill ha en försäkring i förväntad skörd, ökad skörd eller någon skörd alls. Det extrema vädret vi har haft de senaste åren förväntas att fortsätta och bevattning är en del i att anpassa sig till de nya utmaningarna.

BEVATTNING VID RÄTT tid och med rätt mängd hjälper till att säkerställa grödans etablering, tillväxt och skörd. En av de senaste studierna från Sveriges Lantbruksuniversitet, SLU, visar ökade vallskördar efter bevattning. Försöken är genomförda på Öland och Gotland, där problemen med torka är större än hos oss i Västra Götaland. Samtidigt finns ett tydligt mönster att bevattning fram till andra skörd ger ökad avkastning om det inte finns tillräckligt med vatten i marken och i nederbörd.

Ett torrt år kan bevattning i spannmål under etableringsfasen vara avgörande för vikten i tanken under tröskning. Om torkan håller i sig kan en bevattning efter blom-

ning säkra matningen av kärnorna och ge bättre betalning för en hög kvalitet. Bevattning vid rätt tidpunkt säkerställer att plantan kan ta upp växtnäringen och minskar växtnäringssläckage.

Två av de stora trösklarna för bevattning är dock investeringskostnaden och tillståndprocesser för uttag av bevattningsvatten. Det gäller att veta vad du behöver och hur du ska gå till väga.

EFTERSOM VI SER ett ökat intresse av bevattning i Västra Götaland kommer vi under våren anordna några aktiviteter. Den 26 februari kommer vi att anordna ett webinarium tillsammans med Agroväst. Läs

mer i På gång på sidan 19. Vi kommer bland annat att ha med Abraham Joel, SLU, som talar väl för bevattning under etableringen. Vi kommer också få lyssna till Carl Andås, VÄXA Sverige, som bland annat berättar om investeringskostnader och kostnader för tillstånd. Vi har också med oss Henrik Persson från Länsstyrelsen i Västra Götaland som arbetar med anmälningssärenden för vattenverksamhet, bland annat uttag för bevattningsvatten.

SENARE UNDER VÅREN finns det möjlighet att följa med på studieresa med tema bevattning till Halland. Vi kommer besöka flera gårdar med olika inriktning och träffa återförsäljare, med förhoppningen om att bli både klokare och visare.

**Lina Morin
Amanda Jemsund**

Enheten för landsbygdsutveckling

Temadag med fokus på livsmedelsberedskap

En iskall decembermorgon träffades ett 30-tal måltidsutvecklare, upphandlare och kostchefer på Backa gård utanför Skara för att lära sig mer om mjölkproduktion hos Carl-Harry och Johanna Tell. Dagen hade ett särskilt fokus på beredskapsfrågan med koppling till lokalproducerade livsmedel.

Foto: Erika Kvarnlöf

Offentlig livsmedelsförsörjning genom lokal mat

Projektet är ett samarbete mellan Länsstyrelsen Västra Götaland, RISE, LRF Västra Sverige och Lokalproducerat i Väst AB. Målet är att stärka den lokala livsmedelsförsörjningen genom att öka kunskap och intresse för offentliga kök hos producenter, stödja kommuner vid upphandlingar, och skapa mötesplatser mellan producenter, offentliga kök och grossister. Fokus ligger på att underlätta handeln med lokala livsmedel, göra dem mer tillgängliga samt koppla forskning och utveckling till produktutveckling för offentliga kök.

TVÅ GÅNGER OM året arrangerar Länsstyrelsen tillsammans med MATtanken och Naturbruksförvaltningen i Västra Götaland temadagar. Detta var den sextonde i ordningen. För att du ska kunna få den kvaliteten som du önskar är det viktigt att du har god kunskap om vilka krav du ska ställa i en upphandling. Att ta del av producenternas expertis och miljöengagemang är väldigt uppskattat. Men också att utbyta idéer med kollegor i andra kommuner och skapa ett nätverk med olika specialister inom olika livsmedelsproduktionsområden.

EFTER STUDIEBESÖKET PÅ Backa gård åkte vi vidare till det närliggande naturbruksgymnasiet Axevalla, som har häst som inriktning. Där fick vi lyssna på Ulf Lövdahl, länsveterinär och krigstjänstvetenär, som informerade oss om olika myndigheters ansvar och roller i beredskapsarbetet. Mårten Sundblad, beredskapsansvarig på Västra Götalandsregionens Naturbruksförvaltning, berättade om naturbruksgymnasiernas beredskapsarbete. Tack vare skolornas egenproduktion av kött, mjölk, spannmål och grönsaker har de möjlighet att producera egna livsmedel under lång tid för att klara sin beredskap.

DETTA VAR INFORMATION som deltagarna sedan fick ta med sig in i eftermiddagens gruppdiskussioner. Just att träffa andra och diskutera i små grupper och på så sätt utbyta erfarenheter och nätverka mellan kommunerna, är något som deltagarna uppskattar mycket på dessa temadagar.

Pernilla Fischerström
Enheten för landsbygdsutveckling

Utveckla ditt jordbruk med rådgivning

Vill du ha hjälp med strategier för att sköta din jordbruksmark mer hållbart på längre sikt? Behöver du någon att resonera med för att komma framåt med dina funderingar?

LÄNSSTYRELSEN, TILLSAMMANS

MED upphandlade företag, erbjuder kostnadsfri rådgivning inom tre områden. Syftet är att stärka lantbrukets positiva miljöpåverkan och minska de negativa aspekterna.

Foto: Åsa Flodin

Mångfaldsmarker

Vill du släppa hästar, får eller nötkreatur på nya marker? Funderar du på hur du röjer bland träd och buskar på betesmarker för att få både god betesproduktion och hög biologisk mångfald?

Vill du arbeta med betesplanering på naturbetesmarker för att få både bra betesutnyttjande och djur som växer?

Jobbar du med jordbruksmarker som är rika kulturmiljöer? Eller artrika slätterängar?

Välkommen att boka rådgivning om restaurering, betesplanering eller skötsel av natur- och kulturmiljöer i odlingslandskapet i projektet Mångfaldsmarker.

Greppa näringen

Här samlar vi rådgivning om alla miljöaspekter med koppling till åkermark och stallbyggnader. Ökat växtnäringutnyttjande, ökad artrikedom i åkerlandskapet och förbättrad bördighet är centrala mål här. Men även minskade utsläpp av växthusgaser, minskad spridning av kemiska växtskyddsmedel och effektivare energi-användning.

Ekologisk produktion

Här kan du få råd och stöd inför omläggning till ekologisk produktion. Du kan också få råd för att utveckla och förbättra din befintliga ekologiska produktion. Några exempel på vanliga frågor vi brukar fördjupa oss i:

- Hur kan du få bukt med tisteln?
- Hur kan du ta fram ett bättre ensilage, så att du kan minska dina inköp av kraftfoder?
- Hur kan du försörja dina grödor med växtnäring på ett långsiktigt hållbart vis?
- Hur påverkas din lönsamhet av en omläggning till eller från ekologisk produktion?

Kurser och rådgivning

Du anmäler dig till kurserna via Kalendern på Länsstyrelsens webbplats, om inget annat anges. Om du avbokar deltagande efter sista anmälningsdatum eller om du uteblir från aktiviteten får du betala hela avgiften. Länsstyrelsen fakturerar avgiften i efterhand.

KURS

Ny på landet - planera betesmarker och bete

Marken är grunden för gården med betesdjur. Hur du planerar betet beror på just dina ambitioner. Vi tar upp alla marker men har fokus på betesmarker, naturvärden och hur du kan sköta dem med dina djur.

PLATS & TID

Två Skyttlar, Kinna
den 25 februari kl 18.30-21.

[Anmälan senast den 18 februari.](#)

Ronnums Herrgård, Vargön
den 27 februari kl 18.30-21.

[Anmälan senast den 20 februari.](#)

AVGIFT

Aktiviteten är kostnadsfri. Vi bjuder på fika.

FRÅGOR

Camilla Krokeus 010-224 56 71
camilla.krokeus@lansstyrelsen.se

WEBBINARIUM

Effektiv bevattning i lantbruket

Bevattning är en central del av ett hållbart och produktivt lantbruk, särskilt i tider av klimatförändringar och ökande vattenbrist. Här får du veta mer om ekonomi, tillstånd och resultat så anmäl dig till det här.

PLATS & TID

Digitalt via Teams
den 26 februari kl 9-11

[Anmälan senast 24 februari.](#)

AVGIFT

Aktiviteten är kostnadsfri.

FRÅGOR

Lina Morin 010-224 53 03
lina.morin@lansstyrelsen.se

Amanda Jemsund 010-224 52 65
amanda.jemsund@lansstyrelsen.se

KURS

Ta hand om din jordkällare

Under kursen får du som sköter jordbruksmark och vill vårda odlingslandskapet veta mer om din jordkällare. Lär dig mer om konstruktion, skötsel och restaurering.

PLATS & TID

Digitalt via Skype
den 12 mars kl 18-20.

[Anmälan senast den 5 mars.](#)

AVGIFT

Aktiviteten är kostnadsfri.

FRÅGOR

Ann-Charlott Hajdu-Rafis 010-224 56 06, ann-charlott.hajdu-rafis@lansstyrelsen.se

KURS

Hitta källorna till småskalig landsbygdsturism

Alla platser har en historia att berätta. Du kan använda den och skapa nya upplevelser för dina besökare. Via digitala källor får du mer kunskap för storytelling, natur- och kulturturism.

PLATS & TID

Digitalt via Skype
den 18 mars kl 13-16.

[Anmälan senast den 13 mars.](#)

AVGIFT

Aktiviteten är kostnadsfri.

FRÅGOR

Ann-Charlott Hajdu-Rafis 010-224 56 06, ann-charlott.hajdu-rafis@lansstyrelsen.se

FÖRELÄSNING

Instagram för landsbygdsföretagare

Lär dig hur du som landsbygdsföretagare kan använda dig av Instagram på bästa sätt. Hur du skapar bra innehåll, hur du kan använda dig av stories och vilka hashtags som fungerar bäst är några av de saker du får ta del av.

PLATS & TID

Digitalt via Skype
den 9 april kl 10-12.

[Anmälan senast den 3 april.](#)

AVGIFT

Aktiviteten är kostnadsfri.

FRÅGOR

Erika Kvarnlöf 010-224 53 17
erika.kvarnlof@lansstyrelsen.se

MENTORSPROGRAM

Mentorsprogram trädgårdsodling

Vill du ha en mentor som delar med sig av sina erfarenheter och ger råd om hur ditt yrkesmässiga trädgårdsföretag inom ekologisk frilands- och växthusodling kan växa?

Hushållningssällskapet Västra söker dig som vill börja, är nystartad eller etablerad grönsaksodlare. Projektet är kostnadsfritt för deltagarna och pågår under hela år 2025.

Du kommer förutom kontakten med din mentor även ingå i en mentorsgrupp med andra odlare i liknande situation.

ANMÄLAN

Anmäl dig senast den 16 februari till:

Marie Hanson 0521-72 55 25
marie.hanson@hushallningssallskapet.se

Välkommen till informationsträffar om jordbrukarstöden 2025

Onsdagen den 26 februari

Hyringa-Längnums Bygdegård, strax utanför Grästorp

Onsdagen den 5 mars

Borgunda Bygdegård, mellan Skövde och Falköping

Tisdagen den 11 mars

Seglora Bygdegård, mellan Borås och Kinna

Program

18.00-18.30 Vi inleder med kaffe och smörgås.

18.30-20.30 Information om nyheter och annat bra att veta om jordbrukarstöden och om våra kontroller. Du kommer att få möjlighet att träffa våra rådgivare. Det kommer att vara möjligt att ställa frågor.

Anmälan

Anmäl dig i kalendern på Länsstyrelsens webbplats eller direkt till Louise Christensson, 010-224 53 58.

Foto: Jan Töve

Har du anmält var dina bikupor står?

När du startar eller tar över en biodling ska du anmäla var dina bisamhällen finns.

OM DU FLYTTAR dem ska du informera Länsstyrelsen inom en vecka. Du ska också informera oss om du ändrar andra uppgifter i anmälan, såsom telefonnummer eller adress.

Vid ett utbrott av sjukdomen amerikansk yngelröta ska bitillsynsmannen besiktiga alla bikupor inom tre kilometers radie från det smittade bisamhället. Därför måste vi få information om var bisamhällen finns.

Anmäl och avregistrera dina bigårdar på Länsstyrelsens webbplats. Sök på biodling.

Använd betesförmedlingen

Söker du betesdjur eller betesmark? Då kan du använda betesförmedlingen, som du hittar på Länsstyrelsens webbplats.

BETESFÖRMEDLINGEN ÄR EN digital karttjänst där du kan se annonser från dem som söker efter betesdjur eller betesmark. Lägg gärna in din egen intresseanmälan direkt i kartan.

Naturliga ängs- och betesmarker är bland de mest artrika miljöerna i odlingslandskapet. De innehåller foderresurser som betesdjur kan nyttja och betesdjuren bidrar i sin tur till stor biologisk mångfald.

Länsstyrelsen vill underlätta för dig med djur och för dig med betesmark att hitta bra lösningar. Det tjänar både djurhållare, markägare och ett rikt odlingslandskap på.

